

Les ambassadeurs de l'ombre MAISON DES SAVOIRS, ATD-QUART MONDE, THÉÂTRE NATIONAL DE LA COMMUNAUTÉ WALLONIE-BRUXELLES

elen het deel van de bevolking worden die de transformeerbaarheid van de wereld weigeren, omdat het de enige manier is waarop ze een identiteit kunnen affirmeren.

Waar anders dan in het theater kunnen verschillende werelden elkaar ontmoeten, met elkaar botsen, ontdekken wat de ander is, samen discussies en spanningen creëren (niet: integreren, of getolereerd worden, twee verwerpelijke noties)?

ETCETERA Een andere stelling die De Cauter opwerpt tegen geëngageerd theater is: het **wezen van kunst is de vorm**. In geëngageerde kunst blijft de vorm achter op de bedoelingen.

WANSON We hebben geprobeerd de werkelijkheid in representatie te zetten. De werkelijkheid was zich er dus ten volle van bewust dat ze voorgesteld werd. Bedoeling is ook weer acteur te worden in het leven, in de wereld, ik bedoel acteur als actor, dadensteller. De laatste zin van de voorstelling is: 'Redevenons acteurs', acteurs van verandering in de maatschappij. Wanneer ik

een acteur regisseur, ga ik uit van diezelfde etymologie: stel daden. Omgekeerd kan ik het eens zijn met wat De Cauter zegt over vorm. Ik vroeg me af of een Afrikaans beeldje goede kunst is of niet. Dat is van dezelfde orde: het is brute realiteit. De families in de voorstelling waren geen acteurs, ze proberen niet om theater te maken. De vorm die eruit komt, lijkt dan ook op geen enkele andere. Het is een vorm die van dezelfde orde is als het Afrikaanse beeldje.

ETCETERA Ik zou niet zeggen dat het Afrikaanse beeldje geen goede kunst is, want er heeft een proces van esthetisering plaatsgevonden.

WANSON Bij ons was dat ook zo. De sequens over de plaatsing van de kinderen was een choreografeerd ballet. Sommige sequensen waren volledig geënceneerd. Die zijn dus kunst. Meestal enceneer ik trouwens gewone teksten: Beckett, Brecht, Wedekind. Ook bij *Les ambassadeurs de l'ombre* heeft er een encenering plaatsgevonden.

ETCETERA Vandaar dus het probleem van De Cauter. Het **immediate kan niet op scène gebracht worden, omdat het zal gemedieerd worden door een encenering, een vorm**. Dat is een probleem, omdat de mediëring ontrouw is aan het **immediate van het of de andere**.

WANSON Dat is zo voor elke artiest. Wat is het verschil met hoge kunst, zeker als het gaat om levende kunst? De integriteit, het leven, de realiteit van de acteur zijn toch noties waar theatermakers mee werken. Zoekt de hoge kunst in het Vlaamse theater dan geen enkel effect op van niet-spelen, van authenticiteit, van het momentane?

En omgekeerd: die families hadden ook techniek nodig op de scène. Op het einde vertellen ze heel intieme verhalen. Ik wilde niet dat ze in de emotie gingen hangen. Er was een geschreven tekst en die repeteerde ik met hen. Ik werkte met hen op techniek, net zoals ik met elke andere acteur doe. Wat is het verschil?

De vraag van de vorm in de kunst is een moeilijke vraag. Voor mij bestaat de kracht van kunst